

VOORWOORD

Weet je nog die keer dat je muziek hoorde en niet stil kon blijven zitten? Voel je nog de cadans van het zwaaien van de schommel en weet je nog dat je dan vanzelf het liedje zong dat je net van je ouders, juf of meester had geleerd? Die keer in de gymzaal dat je heel precies kon rennen, springen, huppelen, stappen, stampen en hinkelen op de slagen van de trom? Of toen je een brok in je keel kreeg van dat ene liedje? Of die keer dat je met je klasgenootjes een bos vol bomen was en dat de muziek jou hielp om met je armen te laten zien hoe de takken meebewogen met de wind, dan weer rustig, je vingers bewegend als ritselende blaadjes, dan weer wild door de storm die door jouw takken raasde?

Het is lang geleden, maar ik kan het me nog levendig herinneren.

Muziek, emoties en bewegen zijn sterk met elkaar verbonden. Door te bewegen klinkt muziek. En muziek brengt je in beweging. Muziek beweegt je. Muziek kan helpen bij het weer leren bewegen (revalidatie) en bij het verbeteren van optimaal bewegen (sport). Ons bewegende lichaam inzetten of zien, kan helpen om abstracte muzikale begrippen te leren, een muziekinstrument te bespelen en samen muziek te maken. We kunnen ons uiten

door muziek en door bewegingen. Het kan onze emoties reguleren.

Reden genoeg dus om ook in en buiten het onderwijs veel met muziek en bewegen bezig te zijn. Zeker bij jonge kinderen, omdat zij muzikaal, motorisch en sociaal-emotioneel volop in ontwikkeling zijn, een natuurlijke drang hebben om te bewegen, veel plezier beleven aan muziek en bewegen, niet van muziekinstrumenten af kunnen blijven en een onuitputtelijke interesse hebben om de wereld om hen heen te ontdekken. Het zijn bovendien manieren om je te uiten, anders dan door geschreven of gesproken taal, waarbij het mooie is dat het daar tegelijkertijd een basis voor legt.

Wat een prachtig cadeau kun je dan aan je kinderen geven als je veel tijd besteedt aan muziek en bewegen.

En wat een prachtig cadeau is *Ritmo Go!* om je daarbij te helpen.

Benno Spieker

Muzikwetenschapper, Hoofdvakdocent bij de opleiding Docent Muziek aan ArtEZ Conservatorium Enschede

OVER HET BOEK en de muziek

Ritmo Go?

Beweegverhalen stimuleren de verbeelding, het gevoel voor ritme, drama en muziek en zorgen voor immens veel plezier bij kinderen. Met behulp van hun onbegrensde fantasie wanen ze zich op bijzondere plekken. Bovendien stellen de verhalen de kinderen in staat verschillende emoties te ervaren en ze te uiten middels dans en bewegingen.

Geen wonder dat menig persoon die met (jonge) kinderen werkt graag beweegverhalen gebruikt. Zij hebben dan echter vaak de eigen fantasie nodig om er iets van te maken. En vergeet de zoektocht naar de juiste muziek niet. Helaas ontbreekt daar allemaal nogal eens de tijd voor.

En daar is *Ritmo Go!*. Dit boek biedt onder meer thematische beweegverhalen, waarbij de muziek als vanzelf diverse bewegingsvormen uitlokt, met genoeg ruimte voor vrije expressie.

Ritmo Go! staat voor:

- Rit: ritme (ontwikkeling van de muzische vaardigheden)
- Mo: emotie (uiting van de emoties)
- Go: gaan (beweging)

Met *Ritmo Go!* besteed je dus volop aandacht aan de muzikale en sociaal-emotionele ontwikkeling en staat bewegen centraal. Daarnaast komt ook de taalontwikkeling om de hoek kijken. Begrijpen wat er wordt gezegd en ernaar kunnen handelen vraagt om taalbegrip. En in een grote groep leren kinderen van elkaar. Ook al is het begrip er in eerste instantie nog niet bij een kind, door imitatie kan het toch meedoen en leert het kind al doende.

De opbouw van dit boek

Ritmo Go! Heeft tien verschillende thema's:

1. Naar school blz. 8
2. Herfst blz. 14
3. Kerst blz. 20
4. Winter blz. 26
5. Naar de ruimte blz. 32
6. Carnaval blz. 38
7. Lente blz. 44
8. Op de boerderij blz. 50
9. Zomer blz. 56
10. Onder water blz. 62

Elk thema bestaat uit een vertelverhaal en een beweegverhaal. Op het einde van het boek vind je nog een dans per thema en bewegingsvormen om af te sluiten.

Vertelverhalen

Deze verhalen kun je vooraf gebruiken om alvast in de sfeer van het beweegverhaal te komen of juist achteraf om het beweegverhaal te verankeren.

Beweegverhalen

De beweegverhalen worden in twee versies aangeboden: zowel ingesproken door vertellers als instrumentaal. Alle audio kun je terugvinden op www.clavisbooks.com/muziek en op **Spotify**. De voice-overs maken het makkelijk om te weten welke bewegingen je moet maken. De instrumentale versie biedt dan weer de gelegenheid om zelf het verhaal aan te bieden aan de kinderen. Er zijn zelfs tijdsnotaties toegevoegd aan de verhalen, zodat de voorlezer precies weet wanneer er iets verteld moet worden. Begeleiders kunnen het verhaal vooraf doorlezen en de bewegingen overbrengen terwijl er wordt meegedanst. Een eigen interpretatie is natuurlijk ook altijd mogelijk.

Dans

Achteraan in het boek vind je per thema een dans met een heldere dansbeschrijving. Voor deze dansvormen zijn er opnieuw audiofragmenten voorzien. Zowel de dans als de muziek zijn verwant aan het respectieve beweegverhaal. De kinderen zullen dus zeker elementen herkennen.

Bewegingsvormen

Ten slotte bevat *Ritmo Go!* nog zes verschillende muziekstukken die gebruikt kunnen worden als opwarmertje om een bepaalde bewegingsvorm te oefenen: fladderen, huppelen, trippelen, racen, stampen en versnellen en vertragen.

Tot slot ...

Natuurlijk hebben we bij het samenstellen van dit boek gekeken naar de onderwijsdoelen voor onder andere bewegingsonderwijs en muziekonderwijs en komen er zeker doelen in *Ritmo Go!* aan bod. Desalniettemin hebben de makers voornamelijk plezier en beweging voor ogen gehouden bij het samenstellen van de muziek en de tekst.

Met je tas op je rug

Christa heeft nauwelijks geslapen vannacht. Ze is best een beetje zenuwachtig. Vandaag is de eerste schooldag na de lange zomervakantie. Vorige week, toen het nog vakantie was en de kinderen nog niet op school waren, heeft ze de klas ingericht. Voor de vakantie moest ze alle meubels

opstapelen zodat de schoonmakers de vloeren goed konden schoonmaken. Nu glimmen de vloeren weer en alle stoelen, tafels en kasten staan weer op hun plek.

Vanaf vandaag is ze weer juf: juf Christa. Veel kinderen zijn bij haar in de groep gebleven: Saran, Yasmine, Nisa en Madelief. Ook Wen, Cato, Fien en Tom komen terug. En zelfs een paar nieuwe kinderen, die in de zomervakantie oud genoeg zijn geworden om naar de basisschool te gaan. Spannend!

Spannend voor de kinderen, maar ook spannend voor juf Christa. Ze hoopt maar dat alles goed gaat vandaag, dat de kinderen niet heel erg verdrietig zijn als ze pappa of mamma gedag zwaaien. Ze hoopt dat iedereen vandaag een fijne dag heeft.

De andere kleutermeesters en -juffen zijn ook al op school en iedereen praat druk over de vakantie en hoe vroeg de wekker weer ging vanmorgen. De andere meesters en juffen hebben ook slecht geslapen. Iedereen is altijd een beetje zenuwachtig voor zo'n eerste schooldag.

Christa kijkt door het raam. Ze ziet al veel kinderen wachten tot de deuren opengaan. De kinderen zijn blij elkaar weer te zien, ze hebben elkaar gemist. Ze roepen allemaal uitgelaten naar elkaar en sommigen geven elkaar zelfs een knuffel. De fietsenrekken zijn weer gevuld met allerlei verschillende fietsen.

'Tijd!' hoort ze juf Monica zeggen. 'De deuren gaan open.' Daar gaan we dan, denkt Christa.

De kinderen komen stralend de gang in gelopen. Ze

vliegen juf Christa om haar benen en roepen allemaal door elkaar dat ze haar zo gemist hebben.

De juf lacht en zegt dat ze de kinderen ook zo gemist heeft. 'Hang je jas maar op en zet je tas in de bak,' zegt ze. 'En dan mogen jullie allemaal de stoel zoeken waar je naam op staat.'

Een nieuw jongetje kijkt de juf verlegen aan. De juf ziet het en vraagt of Nisa dit nieuwe jongetje even kan helpen zijn mooie stoel uit te zoeken.

Dat wil Nisa wel. Ze pakt de hand van het nieuwe jongetje en neemt hem mee de klas in. De laatste kinderen komen de gang in gelopen en ook zij hangen hun jas aan de kapstok. Sommigen zijn zonder jas gekomen, want het is nog best lekker weer buiten.

Wanneer iedereen in de kring zit, zet de juf een liedje aan. De kinderen kennen het liedje nog van vorig jaar en zingen het uit volle borst mee.

Als het liedje afgelopen is, leest de juf de namen van alle kinderen voor. 'Wat fijn dat jullie er allemaal weer zijn, ik heb jullie gemist! Het lijkt wel of jullie allemaal gegroeid zijn ... Volgens mij had ik jullie voor de vakantie gewaarschuwd dat jullie niet mochten groeien zonder mij. Dat komt zeker door al die ijsjes die jullie gegeten hebben?'

'Als je me bij de deur meet,' zegt Saran, 'dan kun je zien hoeveel ijsjes ik heb gegeten.'

Juf Christa glimlacht. 'Goed idee van je, Saran. We gaan straks na het buiten spelen iedereen even opmeten bij de deur en dan kun je inderdaad kijken of je langer bent dan de vorige keer. Maar eerst wil ik alles van jullie horen over de vakantie!'

Tijdens een spelletje over de vakantie leert iedereen de namen van de nieuwe kinderen kennen. Ze bekijken de foto's die juf Christa op vakantie maakte en beginnen daarna met de les.

Voordat ze hun tussendoortje eten, doet de juf nog eens uitgebreid voor hoe je goed je handen wast. 'Doe wat zeep op je handen, één keertje pompen ...'

'Ja, want het is geen mayo, zeg jij altijd, hè,' roept Maya vanaf haar stoel.

'Dat heb je heel goed onthouden mevrouw,' antwoordt de juf.

De kinderen moeten lachen, ze weten het allemaal nog.

'Wrijf goed in je handen,' gaat de juf verder. 'Dan ook de bovenkanten van je handen inzepen, tussen je vingers, je duimen, de nagels van je rechterhand en de nagels van je linkerhand. Afspoelen en droog wapperen. Dan pak je een papieren doekje om je handen af te drogen.'

Alle kinderen doen de bewegingen van juf Christa heel goed mee.

'Zo, dan kunnen we nu lekker drinken en eten. Ik heb echt trek!'

